

E10. Regenters selviscenesættelse: I 1600-tallet forfulgte kongen hjorten i timevis og tog selv livet af byttet

Nikolai: Den kølige efterårsvind hvisler i de store egetræer og sender rødgule blade dælende mod jorden. Vi befinder os i Nordsjælland, nærmere bestemt Dyrehaven, den 19. oktober 1698. Langsomt begynder det at buldre i det fjerne. Lyden kommer tættere og tættere på. Det sender rystelser gennem jorden. Med ét springer en mægtig kronhjort ud gennem skovbrynet og flygter prustende hen over de faldende blade. I hælene på hjorten farer et rasende kuld af specialtrænede jagthunde. Lige bag dem kommer et imponerende ensemble af professionelle ryttere dundrende. Hundene gør, og rytterne råber efter dem. Langsomt forsvinder de ud gennem skovens efterårsfarver, og så bliver der stille. Hjorten er omringet, og nu kan man ane lyden af en karet, der ankommer til stedet. En dør går op, og et sværd bliver trukket. Men i stedet for en hjorts brøl, så skærrer et menneskes smerteskrig sig gennem skoven. En mand er faldet. Velkommen til Forløber. Jeg hedder Nikolai Sørensen. Tidligere i danmarkshistorien var enevældige herskere mestrer i at iscenesætte sig selv. I dag gør regeringsledere verden over sig bemærket på en lang række forskellige måder og bruger blandt andet sociale medier til at sætte sig selv i et bestemt lys. Nogle vil udvise menneskelighed, andre økonomisk magt og atter andre råstyrke. Det samme gjorde Danmarks enevældige konger. Blandt andet ved at tage på jagt. I dag skal det handle om den såkaldte parforcejagt og parforcekongen selv, kong Christian 5. Og med de ord vil jeg også byde velkommen til dagens gæst, museumsinspektør på Museum Nordsjælland, Kristoffer Schmidt. Velkommen til Kristoffer. Hvad er det for en type jagt, der udspiller sig her i Dyrehaven i 1698?

Kristoffer: Det er en kongelig jagt. En jagt, der går ud på, at du skal sætte dig selv i spil som en enevældig hersker. Det er en meget voldsom jagt for en nutidig beskuer. Og som din intuition allerede har afsløret, så er det en, hvor du benytter hunde, og du benytter heste. Det er en form for forfølgelsesjagt. Den går ud på, at du simpelthen som hersker skal sætte dig til herre over liv eller død. Og det gør du ved, at du som fyrste har en halvlang kniv, som du simpelthen kan slå hjorten ihjel med. Det er din funktion under denne jagt: at gøre en ende på en kronhjort. Det behøver ikke nødvendigvis være en kronhjort. Det kan være alle mulige andre dyr. Men i en dansk sammenhæng, i den danske parforcejagt, er det som regel kronhorte, man slår ihjel.

Nikolai: Denne parforcejagt kommer til Danmark under Enevælden. Og Enevælden er tiden fra 1660 til 1849, hvor al magt og myndighed reelt ligger hos kongen. I 1670 indsættes Christian 5. som enevældig konge, og samme år indfører han altså parforcejagten i Danmark. Og i oktober 1670 beskrives parforcejagten for første gang i avisen Den Danske Mercurius. Og her er det omskrevet en smule for forståelighedens skyld. "Hvad han af tid fra regeringen har over, det han ej spilder og udnyttelig hensover. Nu render han til rings, nu tumler han sin hest, men altid er han den, der sirligt gør det bedst. Særdeles er det lyst at se, hvorvel det falder, hans nåde på den jagt, som han parforce kalder, hvis brug og øvelse man her i vores land har ingensinde før af vidst og mindes kan." Hvorfor er det lige Christian 5., der indfører denne jagt i Danmark?

Kristoffer: Det er fordi, at kilderne siger det. Lad os sige det på den måde. Det er nok ikke sådan, at der ikke har eksisteret parforcejagter i Danmark inden Christian 5. Men det er en speciel form for parforcejagt, han indfører. Og historien går, at han som kronprins i 1662 til 1663 tager på en dannelsesrejse. Det er meget typisk for konger in spe, at de simpelthen skal ud og opleve noget af Europa og danne sig. Han besøger Nederlandene, han besøger England, og han besøger Frankrig, og så besøger han også flere af de tyske fyrstedømmer. I Frankrig møder han Ludvig den 14., Solkongen. Og Ludvig den 14. har en forfinet form for fransk parforcejagt, "chasse en cuir". Og denne parforcejagt bliver Christian 5. inviteret på. Og så går historien, at Solkongen er så imponeret over denne unge kronprins, og hvad han egentlig kan mestre på denne jagt, at han siger til ham: "Du skal da tage den med hjem og indføre den i Danmark." Og det gør Christian den 5. Man kan så igen diskutere: hvad er en parforcejagt? Det er en forfølgelsesjagt, og der er forskellige former for forfølgelsesjagt, som ligger langt tilbage i tiden, som går forud for en parforcejagt. Men man mener, at det er ham, der får den officielle godkendelse af Solkongen, og derfor er det ham, der indfører den. Og det gør han jo så i 1670. Man ved, at han har reddet den forinden. Og det ved man, fordi der eksisterer kilder, der beskriver, hvordan en nyslået konge skal agere. Det er ligesom sådan nogle fyrstespejle, faktisk. Og der er en til Christian den 5. fra lige inden hans far dør. Der har vi simpelthen en kilde, der fortæller ham, hvordan en god enevældig hersker skal regere, og hvad han også skal holde sig fra. Og der kan man simpelthen læse, at "det med parforcejagt, du kære kronprins, som du har gang i, er en god idé. Men pas nu på, at det ikke bliver for meget, for det kan gå galt." Det lader sig ikke rigtig forstå, hvad det egentlig er, der kan gå galt. Om han falder af hesten, eller hvad det er, der sker. Det kan man ikke rigtig læse ud af det. Men det er ret tydeligt, at han i hvert fald bliver adva-

ret om denne parforcejagt, inden han er konge. Og det er jo meget sjovt, kan man sige. Så han har reddet den forinden, men officielt set bliver den indført, da han bliver konge.

Nikolai: Vil du lige forklare, hvordan parforcejagten foregår? Der er flere måder, det kan foregå på, eller hvad?

Kristoffer: Der flere måder, det kan foregå på, ja. Og det kommer også an på, hvilket landskab man rider i. Teknisk set kan man ride parforcejagt, hvor man vil. Så længe man har et stort landskab. Parforcejagten er inddelt i fem faser, og den er meget nøje tilrettelagt. Du har behov for, at det skal gå helt præcist til, sådan så du altid har den samme symbolske handling, der ender med, at kongen slår dyret ihjel. Og det første trin er simpelthen, at du har nogle jægere ude i jagtområdet, som observerer hjortene og udpeger nogle hjorte, der kunne være potentielle jagtemner. Så efterfølgende har du det, der hedder morgenmødet, hvor jagtherren udpeger den hjort, der skal slås ihjel. Det er simpelthen en, man udpeger. Det er ikke bare tilfældigt, hvem det er, man jager. Man udpeger den specifikke hjort. Punkt tre er så jagten, hvor det går over stok og sten. Og punkt fire er så hjortens endeligt, hvor hjorten er segnet, som regel af udmattelse, og så bliver den holdt fast af disse specialtrænede hunde. De er simpelthen blevet tillært, at de skal kunne holde fast i hjorten uden at slå den ihjel. Og så skal kongen så slå dyret ihjel. Og så til slut, ja, så parterer man dyret. Og kødet har jo ikke nogen funktion i sig selv, for dyret er så stresset af at have løbet disse jagte, der kan vare i timevis. Så kød er fuldstændig ødelagt. Men du parterer det, og så giver du for eksempel indvoldene til hundene som en afslutning. Og det er så det sidste punkt.

Nikolai: Og kongen løber rider altså med på jagten?

Kristoffer: Det kan han godt. Det kommer lidt an på, hvilken konge vi har med at gøre, og hvilket gemyt kongen er i. Parforcejagtlandskaberne er jo ikke tænkt til, at kongen eller fyrsten skal deltage i selve jagten. Han - eller hvem det nu end måtte være - altså, der eksisterer også kvinder, der går på parforcejagt - skal som regel stå inden i disse centre af jagtlandskaberne og kigge ud. Men lige med Christian den 5. har vi altså at gøre med en konge, der gør mere end det, fordi han deltager i jagten, og han rider med. Og det gør han i mange, mange år. Og det er et tydeligt eksempel på, at han er jagt-glad, og han er glad for at ride, og han elsker dette udendørs liv, hvis man kan sige det på den måde. Og det er også det, som dit citat faktisk lidt afslører: Han er en sports-

mand. Altså, han kan virkelig det med at ride. Han kan virkelig det med at jage. Han er selvfølgelig en ansvarsbevidst sportsmand, så det er ikke sådan, at sporten kommer før alle de måske for befolkningen mindre interessante politiske emner, som dog stadig er vigtige. De bliver lavet først, og så kommer vi til det at gå på jagt bagefter.

Nikolai: Lad os nu tage med Christian 5. på jagt. For Den Danske Mercurius skriver om en jagt i 1674. Her er sproget også nydansk et en smule. "Som danerkongen i den grønne lund og hede fornemmer nu bedst tid de vilde dyr at bede. De går Hans Majestæt også stundom vel så vidt i landet ud og sig med jagt for lyst og tit. Så frisk og let en hjort for ham aldrig springer. Hans nåde den til hest jo render op og tvinger. Som han i sidste jagt påkænde lod og se, der han på sådan vis opjog og sprængte træ. Men deriblandt var én, som ville sig ej give, men tre gange over strand at svømme sig lod drive. Men kongens så til båds og så til hest igen. Ud i 6 timer det udholdt dog med den. Dermed var det også gjort. Så den til nødets måtte for sig at bøde med det bedste, som den otte. Hvor rask den var til fods, hvor længe den undgik, den dog for kongens hånd livet at lade fik." Det er jo en vild beskrivelse, dette her. Her beskrives det jo, at Christian 5. jager en enkelt hjort i 6 timer uden at give op, hvor han så til sidst giver den nådestødet. Hvordan har det været at være på jagt med Christian 5.? Kan du sætte nogle ord på det?

Kristoffer: Man kunne forestille sig, at det har været rimelig hektisk, hvis man var en form for hofbetjent eller noget i den retning, der har skullet holde rede på hele jagten. Det, der måske ikke helt fremgår af dette avisudklip - hvis man kan kalde det det - er, at han sandsynligvis skifter hest. Et af de elementer, som avisen aldrig rigtig afslører, er jo dette kæmpe ensemble af hunde og heste og ryttere, der følger med. Han er ikke alene på jagten. Det er ikke kun ham, der rider. Men som regel virker det som om, at det kun er ham, der er med. Det er ham, der sættes i centrum igennem hele denne avisfortælling, og så glemmer man alt det andet. Hundene kan godt blive nævnt og nogle gange også nogle ryttere, men det er ikke så meget mere end det. Og der er det sådan, at når du rider disse 6 timer lange jagter, bliver du simpelthen nødt til at skifte udstyr. Så forskellige steder rundt omkring i jagtlandskaberne har du simpelthen nogle mødepladser, hvor du har nye heste og nye hunde, som optager jagten. Der signalerer du gennem nogle signalhorn: "Nu er vi her. Gør jer klar." Hjorten løber videre, og man kaster sig af den trætte hest op på en ny. Og det nye kuld hunde følger også med. Og det er meget almindeligt. Så nævnes der også det med, at vi er ude i vandet. Det er vi masser af

gange. Det er typisk for kronhjorte eller hjorte generelt, at når de begynder at blive desperade, så tyr de til at hoppe i vandet. Derfor er der masser eksempler på, at man simpelthen skal hente disse stakkels hjorte i søer eller ude i Øresund, hvor de er hoppet ud. Så må man betale nogle fiskere for at få dem ind igen, for det har man dog ikke både til. Så det er nogle ret ekstreme jagter, og denne på seks timer er ingenting. Der er jagter, der går efter den samme kronhjort i ugevis. I 1698 er der en stor hjort, hvor man kan læse et i et dagsregister, at denne hjort er kongen fast besluttet på, at han skal have fat i. Og den undslipper igen og igen og igen. Ligegyldig hvad de gør. Det er en kæmpe hjort. Nogle gange varer jagten ikke mere end et kvarter til 45 minutter den dag, og så andre gange er det meget længere tid. Men det er tydeligt, at kongen er fast besluttet på, at den hjort skal han bare have. Og i og med at det tager så lang tid, er han nogle gange i København og vender tilbage til Store Dyrehave i Hillerød. Så vender han tilbage, fordi "Hvordan går det egentlig med denne hjort? Den skal jeg jo have nedlagt."

Nikolai: Den bliver bare stadig jagtet rundt?

Kristoffer: Den bliver simpelthen stadig jagtet rundt. Han kan jo ikke deltage, hvis han ikke er til stede, så den bliver selvfølgelig ikke jagtet konstant. Men man leder efter den hele tiden. Så det er nogle ret ekstreme jagter, vi kan komme ud i nogle gange.

Nikolai: Ja, det lyder sådan. Nu siger du, at aviserne her handler meget om ham og hans evner og så videre. Men er han egentlig så dygtig en jæger, som aviserne beskriver?

Kristoffer: Man må sige med Christian den 5., at selvom der selvfølgelig bliver smurt tykt på, så har vi at gøre med en meget adræt mand. I hvert fald i hans unge år. Også en stærk mand. Og han er dygtig til jagt. Det er han. Han er en habil mand til hest også. Der er en hel del sandhed i det. Avisen- det kan godt være den pynter - men den kan jo ikke fortælle en fuldstændig løgn. Så med mange af de ting, der måske bliver gjort lidt bedre end, hvad det måske i virkeligheden er, der er det alligevel sådan, at der er noget om snakken. Han er dygtig til dette. Og det er også en vigtig del af den måde, han iscenesætter sig selv på, igennem jagten. At han så også nyder at gå på jagt, og han også har det lidt som noget, der ikke handler om disse statssager, er en anden side. Men det er en vigtig del af hans persona som konge.

Nikolai: Virker det så? Er man imponerede over ham?

Kristoffer: Det lader det til. Problemet er lidt, at der faktisk ikke er så mange, der ved, hvad parforcejagt er. Hvis man læser Den Danske Mercurius, bliver det jo præsenteret, at nu har han indført denne parforcejagt. Men man får ikke rigtig at vide, hvad det egentlig er, det handler om. Og det siger jo også noget om, at det ikke er en jagt, der på den måde kommer ud til hele befolkningen. Altså, hvad der sker. Det er en meget snæver del af den danske befolkning, der rent faktisk ved, hvad det handler om. Og det kan man også læse i nogle af disse hyldestdigte til Christian den 5. Der er nogen, der forsøger at hylde ham for denne jagt, men man ved ikke rigtig, hvad det egentlig er, det handler om. Så man sådan at forklare sig ud af det, men det bliver ikke rigtig til andet end: "Jeg ved faktisk ikke rigtig, hvad jeg taler om."

Nikolai: Ja, der er jo også en fare forbundet med dette. Den 27. august i 1696 skriver Christian i sin dagbog: "Jagede vi en hjort ved Esrum af 22 ender og fangede den i Nørreskov overfor Gurre Vang". Og han fortsætter: "Her væltede vi med vores jagtvåben og havde en stor ulykke. Om Gud ikke havde bevaret os." Det lyder jo ret alvorligt. Var der ikke ret store risici forbundet med denne jagt?

Kristoffer: Jo, og det er også det, der egentlig er et problem: At man gradvist begynder at indse, at kongen kan komme ret slemt til skade på disse jagter. Og det vil man jo gerne undgå. I forhold til denne vogn, der vælter, har vi kun Christian 5.s egne dagbogsnotater, så vi ved ikke helt, hvad det er, der er sket. Men i og med at han nævner det på den måde, og at vi samtidig ved, at han forekommer på visse tidspunkter at være rimelig fandenivoldsk og egentlig ikke bange for særligt mange ting, så må man tænke: "Dette har været ret slemt." Hvad det så end er, der er sket, ud over at vognen er væltet. Men der er masser af eksempler. Det behøver ikke bare være det med, at du i forfølgelsesridtet falder af en hest. Det kan også være, når du skal slå kronhjorten ihjel, at der er umådelig fare ved det, for den kan godt give igen.

Nikolai: Er det i virkeligheden ikke ret overilet for en konge - altså hele rigets leder - at deltage i sådan en parforcejagt?

Kristoffer: Det ville man jo sige i dag. Men der skal man huske på, at den symbolske værdi har været enormt høj. At man så bliver klogere med årene er så noget andet.

Men på dette tidspunkt er det ret vigtigt at benytte jagten som en del af denne symbolske magtdemonstration, som er så vigtig for en enevældig hersker. For han skal jo på alle mulige måder bevise sit værd som enevældig konge. Og den eneste måde, man kan gøre det på, er gennem symbolsk magt. Der er selvfølgelig også den politiske magt. Men symbolsk magt har stor betydning. Og den kan komme til udtryk på rigtig mange måder. Det kan også være gennem pragt - altså jo større slotte, des bedre - men det kan også være igennem personen. Altså, at han er en heltekonge. Det giver en bedre forklaring i forhold til at sige, at han er enevældig, og han er heltekonge. Han tager sig af alle, han er modig, what more do you want?

Nikolai: Så det er nødvendigt for hans iscenesættelse?

Kristoffer: Ja.

Nikolai: Jeg indledte jo denne episode med en beskrivelse af parforcejagten den 19. oktober 1698. Og vil du ikke lige tage os tilbage til den dag? Hvad er det egentlig, der sker her?

Kristoffer: Jo. På dette tidspunkt går det fysisk ikke så godt for Christian 5. Han er i starten af 16.90'erne begyndt at få en lidelse i sin ene storetå. Det er podagra. Urinsyre-regigt kendes det også som. Og det medfører rigtig mange smerter i denne fod. Og det gør faktisk også, at han i 1690'erne er delvist invalid. Det med, at han bliver kørt rundt i en vogn, og han vælter, som du nævnte... Grunden til at han kører rundt i den er simpelthen fordi, at han ikke kan ride på hest. Det er for smertefuldt for ham. Der var engang, hvor han bliver kørt rundt i en rullestol eller båret. Altså, han er svagelig på dette tidspunkt. Meget, meget svagelig. Men under denne jagt deltager han ikke. Han sidder oppe på Eremitageslottet. Og der skal det siges, at det ikke er det Eremitageslot, vi kender i dag. Det er Christian 5.s Eremitageslot. Der sidder han så og følger jagten og spiser noget middagsmad. Og så blæser jægerne i deres jagthorn, at hjorten er fanget. Og så beslutter kongen sig for, at han skal ud og give den nådestødet. Han tager afsted med sit lille ensemble, rider derud i en karet og går ud. Idet han stikker hjorten med sin hirschfænger, giver den et krampetræk og springer op. Og så vælter den ned over ham og vælter ham simpelthen til jorden. Fortællingen er lidt diffus. Vi ved, at på et eller andet tidspunkt, så skrider den kære konge ret højt af smerte. Og det er antageligt på dette tidspunkt, men man ved det ikke helt. Der er nogle historier, der fortæller, at da han

forsøger at komme op igen, så enten sparker hjorten ham over benet eller vælter ned over ham igen. Og så er det dér, han begynder at skrike. Der er nogle forskelle i fortællingen. Men hvorom alting er: han kommer slemt til skade. Hans fod - den dårlige podagra-fod - får en meget stor hjort ned over sig. Man får trukket ham væk, man får revet tøjet af ham nede ved foden, og så ser man blod. Og så går historien, at så besvimer han. Så finder man senere ud af, at det nok er kronhjortens blod. Men hvorom alting er, er det alvorligt, mener man. Han bliver først transporteret til det, der hed Jægersborg Slot, og så senere til det, der hed Københavns Slot, som er dér, hvor Christiansborg Slot ligger i dag. Så har der været en fortælling om, at dette egentlig er kongens endeligt. Der har været en historie om, at denne jagtulykke er med til at kongen lidt under et år efter dør. Det er ikke helt rigtigt.

Nikolai: Det er ikke rigtigt?

Kristoffer: Nej, det er det ikke. Christian 5. lider på dette tidspunkt af så mange skavanker, hvoraf podagraen er en af de værste, at dette bare er en dårligdom mere, som han ikke rigtig kan holde til sidst.

Nikolai: Men det er ret interessant. Hjortens gevir, for eksempel, er i dag udstillet på Rosenborg Slot. Og der er rigtig mange, der tror, at det var hjortens død, der faktisk slog ham ihjel. Hvorfor er der dette mysterium omkring hans død?

Kristoffer: Det er jo sådan lidt en historiografisk analyse, man egentlig skal tage her. Hvis man skal finde ud af det sådan helt præcist, så skal man gå tilbage og finde ud af, hvem banditten er, der er den første, der skriver, at han bliver stanget. For han bliver altså ikke stanget. Men det er en historie, du kan finde rigtig mange steder. Og det er nok fordi, at den lyder lidt bedre. At hjorten vælter ned over ham virker måske ikke så dramatisk, og historien er jo også - som jeg nævnte overfor dig - lidt diffus. Vi ved faktisk ikke helt præcis, hvad der er sket. Og det kan meget vel være, at der har været et rygte om, at han bliver stanget. Men virkeligheden er bare, at han får en meget, meget tung hjort ned over sin meget, meget dårlige fod. Men det er ikke det, han dør af. Det er alle mulige andre ting, han dør af. Altså kombineret til, hvad man mener, til sidst er et hjertestop, simpelthen.

Nikolai: Så vi kan godt mane mysteriet til jorden?

Kristoffer: Ja. Det kan vi godt.

Nikolai: Selvom Christian 5. godt nok ikke dør af lige præcis dette stød, så har han flere gange været i livsfare under parforcejagten. Og alligevel er han jo fortsat med at dyrke denne jagt helt frem til sin død. Hvorfor har den været så vigtig for ham, at han har måttet sætte sit liv på spil flere gange?

Kristoffer: Noget af det ligger nok både i samtiden, men så også i hans person. Altså, det er ret tydeligt, at manden også nyder dette. Han nyder dette sus og at gå på jagt. Hvis man skal være lidt kantet, så nyder han jagt, og han nyder også krig. Der er han altså på farten. Men det er selvfølgelig også en del af denne personlighed eller personkult, kan man vel også kalde det, som han egentlig skal prøve at dyrke. Der bliver han nødt til at fortsætte med at gå på jagt. At det så stille og roligt bliver sådan, at han ikke kan ride mere - han kan ikke virke så heltemodig, han er ikke så stærk længere - det er jo et problem. Men ikke et problem i den forstand, at det er noget, der bliver fortalt videre i aviserne. Der står ikke, at nu falder han af hesten, nu vælter vognen og sådan noget.

Nikolai: Så man har stadig vedligeholdt billedet af den stærke konge?

Kristoffer: Ja.

Nikolai: Og var det så det værd her efter hans død? Hvordan bliver han husket som konge?

Kristoffer: Det ville være synd at sige, at hans vigtigste bedrift er parforcejagten. Han har mange andre ting, der meget vigtigere, for eksempel det, der hedder den danske matrikel, hvor han simpelthen får opmålt landet og alle matrikler i riget. Men det er ret tydeligt, at en del af fortællingen om ham, som ikke går væk, er denne jagt. Og det er også rimeligt nok. Det er en vigtig del af hans liv, jagten generelt. Det behøver ikke nødvendigvis være parforcejagt. Det kan også være alle mulige andre former for jagter. Han er jagtglad ud over det sædvanlige.

Nikolai: Nu har vi snakket om, hvordan Christian 5. fremstiller sig selv og sin styrke ved at gå på jagt. Når du så ser på, hvordan statsledere i dag fremstiller sig selv, hvad tænker du så? Kan du se nogle ligheder?

Kristoffer: Altså, det kan man jo godt. Man skal selvfølgelig altid være påpasselig med at lave direkte historiske paralleller. Men man kan jo godt se - hvis vi tager de lidt mere ikke-demokratiske herskere rundt omkring i verden - at der er nogle af dem, der tyer til denne personkult, der går på styrke. Et godt eksempel er selvfølgelig Vladimir Putin, der jo også mange gange portrætteres på jagter. At han så i modsætning til Christian 5. også går i bar overkrop er jo så en del af hans mandeimage, kan man sige. Men det er ret tydeligt, at det er lidt de samme tangenter, man trykker på for at få den samme forståelse af, hvilken type Putin er. Det kan også være, at han rider i bar overkrop, og der er historier om, at han jo nedlægger tigere og isbjørne, og hvad det nu end er. Og historien med tigreren er vist ikke engang, at han faktisk skyder den. Det er for at redde et dokumentarhold eller noget i den retning. Og han skyder den vist ikke rigtigt. Det er vist kun med en bedøvelsespil, for det ser måske ikke så godt ud, at han skyder en tiger. Og der kan man sige, at hvis det havde været i Christian 5.s tid - og nu tænker vi selvfølgelig kontrafaktisk: Altså, det er ikke noget, der er sket. Men havde det været en tiger, så havde det nok bare været, at han har skudt tigreren eller slået tigreren ihjel.

Nikolai: Så der er alligevel sket noget.

Kristoffer: Der er alligevel noget der. Den er jo truet i dag. Kommentering. Men du har flere af disse herskere, der i hvert fald gerne vil portrættere sig selv på denne måde, som kan ligne det, vi også finder hos Christian 5. Og det er som regel, hvad man kan kalde for diktatorer på sæt og vis. Man kan jo altid diskutere det med, hvad et demokrati er. Men det er folk, der har diktatoriske tendenser eller i hvert fald enevældige tendenser, kan man også kalde det.

Nikolai: Der dyrker denne meget rå-mand-agtige iscenesættelse?

Kristoffer: Ja, netop.

Nikolai: Når vores egen statsminister i dag gør sig bemærket, på sociale medier for eksempel, er det jo mere med en hjemlig hygge og med makrelmadder, end det er med

jagtritualer og hjortenedlæggelse. Du har været lidt inde på, at jagten som iscenesættelse i dag foregår andre steder end i vores eget lille land. Men tror du, at parforcejagten igen kunne blive taget op af en dansk statsleder?

Kristoffer: Det tvivler jeg på. Den er jo ulovlig, simpelthen. Men det er jo ikke usandsynligt, at har en statsleder, der måske kunne være interesseret i jagt, og at det var en del af det image, der så ville blive portrætteret ud til befolkningen. Jagt, navnlig under enevælden, men måske også lidt i forhold til nogle af de lidt mere... Det lyder forkert, det, som jeg nu siger, fordi det ikke sådan at jeg siger, at Mette Frederiksen ikke er folkelig. Men de statsministre, der prøver at portrættere sig selv meget folkeligt - det kunne være Lars Løkke Rasmussen for eksempel - kunne jeg på en eller anden måde godt se med et jagtgevær. Det kunne godt høre til ham, kan man sige ja. Mens på andre ville det måske være lidt sværere at se, fordi det er nogle andre ting, de interesserer sig for. Men det er rigtig nok, at jagt ikke nødvendigvis er sådan et fuldstændigt udspillet emne i forhold til en statsleder. Men parforcejagt? Det tvivler jeg kraftigt på.

Nikolai: Det kommer vi ikke til at se igen?

Kristoffer: Det tror jeg ikke!

Nikolai: Men i hvert fald tusind tak, Kristoffer Schmidt, fordi du kom ind og kom med et perspektiv på magtiscenesættelse, her i form af parforcejagten. Tak for det.

Kristoffer: Det manglede da bare.

Nikolai: Du har lyttet til et afsnit af Forløber. Dagens afsnit var tilrettelagt af mig, Nikolai Sørensen. Tak fordi du lyttede med.